

PRÁVNÍ MONOGRAFIE

Převody obchodních podílů a akcií

Bohumil Havel
Zuzana Nevolná a kol.

 Wolters Kluwer

Vzor citace:

HAVEL, B., NEVOLNÁ, Z. a kol. *Převody obchodních podílů a akcií*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, 332 s.

Táto publikace je součástí řešení projektu VEGA č. 1/0571/19 Dispozície s obchodným podielom.

© prof. JUDr. Josef Bejček, CSc.; Mgr. Bc. Luboš Brim; JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D.; Doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.; JUDr. Dominika Cukerová, PhD.; Doc. JUDr. Jana Duračinská, PhD.; prof. Dr. JUDr. Karel Eliaš; doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D.; JUDr. Bc. Klára Hurychová, Ph.D.; JUDr. Viliam Janáč, PhD.; Doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, PhD.; Doc. Dr. iur. Angelika Mašurová, MLE; Mgr. Peter Mészáros, PhD.; JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.; JUDr. Žofia Mrázová, PhD., MCL; JUDr. Tomáš Pobijak; prof. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.; doc. JUDr. Ivana Štenglová; JUDr. Jozef Zámožík, PhD.; Mateusz Żaba, PhD.; Doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD., 2022

ISBN 978-80-7676-396-8 (brož.)

ISBN 978-80-7676-397-5 (e-pub)

ISBN 978-80-7676-398-2 (mobi)

www.wolterskluwer.cz

OBSAH

Seznam autorů	XIII
Seznam zkratk	XV
Předmluva	XVII

1	Předmět převodu se zřetelem k účasti v korporaci (Karel Eliáš)	1
1.1	Východiska	1
1.2	Účast v korporaci jako předmět převodu	3
1.2.1	Majetková a nemajetková složka podílu	4
1.2.2	Justifikace zobecnění	5
1.2.3	Právní povaha účasti	10
1.3	Převody účastí	10
1.4	Závěr	12
2	(Obchodní) podíl ve společnosti s ručením omezeným coby disponibilní věc s volatilním obsahem (Bohumil Havel)	15
2.1	Podíl jako účast/věc	15
2.2	Figura společníka	17
2.3	Přenechání podílu (jeho složek)	18
2.4	Osud práv/povinností při přenechání podílu	20
2.5	Závěr	21
3	Povaha „účasti“ (členství) ve spolku a její převoditelnost (Luboš Brim, Kateřina Ronovská)	23
3.1	Úvod	23
3.2	Převoditelnost členství ve spolku: koncepční přístup a právní úprava <i>de lege lata</i>	24
3.3	Převoditelnost členství ve spolku v právních řádech německy mluvících zemí	25
3.4	Převoditelné členství ve spolku jako předmět práv	27
3.5	Závěr a výhled do budoucna	30
4	Bezodplatný převod obchodného podielu a jeho darovanie / Gratuitous transfer of the company share and its donation (Peter Mészáros)	33
4.1	Úvod	33
4.2	Dôvodnosť potreby zaoberania sa predmetnou otázkou	34
4.3	Ustanovenie § 115 OBZ a jeho význam pre determináciu zmluvy o prevode obchodného podielu	36

4.4	Obchodný podiel ako spôsobilý predmet darovania	37
4.5	Bezodplatnosť – pojmový znak zmluvy nielen darovacej	38
4.6	Názory rozhodovacej praxe	39
4.7	Záver	40
5	Korporační omezení převoditelnosti společenskou smlouvou a stanovami a následky jeho porušení (Ivana Štenglová) . . .	43
5.1	Úvod	43
5.2	Omezení/vyloučení převoditelnosti podílů ve společenské smlouvě společnosti s ručením omezeným	44
5.2.1	Omezení/vyloučení převoditelnosti podílů ujednáním ve společenské smlouvě	44
5.2.2	Omezení/vyloučení převoditelnosti zřízením zvláštního druhu podílů	48
5.3	Omezení/vyloučení převoditelnosti akcií ve stanovách	49
5.3.1	Omezení/vyloučení převoditelnosti akcií ujednáním ve stanovách	49
5.3.2	Omezení/vyloučení převoditelnosti zřízením zvláštního druhu akcií	51
5.4	Sistace omezení převoditelnosti zákonem	52
6	Korporačné obmedzenia prevoditeľnosti účasti na spoločnosti a súhlasy orgánov spoločnosti s prevodom účasti (Žofia Mrázová) . . .	55
6.1	Úvod	55
6.2	Korporačné obmedzenia prevoditeľnosti účasti na spoločnosti	56
6.2.1	Možnosti a limity obmedzení prevoditeľnosti účasti v korporačných dokumentoch	57
6.2.2	Modifikácia podmienok prevoditeľnosti účasti počas existencie korporácie	60
6.2.3	Následky porušenia obmedzení prevoditeľnosti účasti na spoločnosti	61
6.3	Podmienený prevod účasti na spoločnosti súhlasom orgánu spoločnosti	64
6.3.1	Spoločnosť s ručením obmedzeným	65
6.3.2	Akciová spoločnosť	67
6.3.3	Jednoduchá spoločnosť na akcie	70
6.4	Návrhy namiesto záveru	72
7	Podmienenie prevodu obchodného podielu súhlasom spoločnosti v spoločenskej zmluve podľa poľského práva (Mateusz Żaba) . .	75
7.1	Úvod	75
7.2	Vecná pôsobnosť pojmu prevod obchodných podielov v poľskom Zákonníku obchodných spoločností	77

.....	37	7.3	Obmedzenie prevoditeľnosti obchodných podielov v podobe povinnosti získania súhlasu spoločnosti.	78
.....	38	7.4	Právny charakter súhlasu na prevod obchodných podielov	80
.....	39	7.5	Záver	82
.....	40			
ová) ...	43	8	Dispozice s obligačně zatíženým obchodním podílem	
.....	43		či závodem (Josef Bejček)	83
.....	44	8.1	Úvod	83
.....	44	8.2	Implicitní a výslovný zákaz konkurence	84
.....	44	8.3	Některá omezení omezujících doložek	86
.....	48	8.4	Koncept tzv. přidružených omezení soutěže	88
.....	49	8.5	Standardní požadavky <i>soft law</i> na dohody o zákazu konkurence	90
.....	49	8.6	Praktická použitelnost požadovaných testů	93
.....	51	8.7	Judikatorní akceptace zákazů konkurence při dispozicích s obchodními podíly a s obchodním závodem	97
.....	52	8.8	Existují zvláštnosti zákazu konkurence vázaného na obchodní podíl, a vázaného na prodej závodu?	101
ová) ...	55	8.9	Soudní „oprava“ doložky o zákazu konkurence?	104
.....	55	8.10	Závěry, podněty a doporučení k diskusi	105
.....	56			
.....	57	9	Povinnosti lojality pri prevode obchodného podielu	
.....	60		a akcie z pohľadu slovenskej právnej úpravy (Jana Duračínská)	109
.....	61	9.1	Úvod	109
očnosti	64	9.2	Funkcia povinností lojality	110
.....	65	9.2.1	Štandard spoločnickej povinnosti lojality	110
.....	67	9.3	Identifikácia povinností lojality spoločníkov v slovenskom práve a v rozhodnutiach slovenských súdov (zmluvný vs kontextový právny základ).	111
.....	70	9.3.1	Porovnanie doktrínálnych prístupov s vybranými zahraničnými jurisdikciami	113
.....	72	9.4	Prevod obchodného podielu / akcie / iné spôsoby zániku účasti a povinnosti lojality	114
.....	75	9.4.1	Povinnosť lojality vs vlastnícke právo prevodcu obchodného podielu / akcie	115
.....	75	9.4.2	Povinnosť lojality vs výkon hlasovacieho práva na valnom zhromaždení	120
.....	77	9.5	Na záver	124
.....	77	10	Povinnost lojality při převodu podílu v obchodní korporaci	
			(Klára Hurychová)	127
		10.1	Úvod	127
		10.2	Základní východiska	127

10.3	Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným na „bílého koně“ . . .	128
10.4	Vede porušení povinnosti loajality při převodu podílu skutečně k neplatnosti převodní smlouvy?	130
10.5	Shrnutí	134
11	Účinky převodu obchodného podielu a akcie medzi zmluvnými stranami, voči spoločnosti a voči veriteľom (Lucia Žitňanská)	137
11.1	Úvod	137
11.2	Obchodný podiel a akcia ako predmet občianskoprávnych vzťahov . . .	137
11.3	Účinky převodu medzi zmluvnými stranami	139
11.3.1	Všeobecne k účinkom převodu medzi zmluvnými stranami . . .	139
11.3.2	Rozdiely v účinkoch převodu medzi zmluvnými stranami.	140
11.4	Účinky převodu voči spoločnosti	143
11.5	Účinky převodu voči veriteľom	145
11.6	Záver	147
12	Neplatnosť převodu akcie a jeho dôsledky (Andrea Moravčíková) . . .	149
12.1	Úvod	149
12.2	Prípád Agrifop a. s. – neplatnosť převodu akcií a vplyv na práva akcionára. . .	150
12.2.1	Konanie o určenie neplatnosti převodu akcií	150
12.2.2	Konanie o vydanie podielu na zisku poškodeným akcionárom	151
12.2.3	Náhrada škody akcionárovi pri nerozdelení zisku – nepriame dôsledky rozporov v spoločnosti	154
12.3	Aktuálna judikatúra súvisiaca s prevodmi obchodných podielov.	155
12.3.1	Určenie neplatnosti alebo určenie, že je spoločníkom?	155
12.3.2	Aktívna vecná legitímácia pri učení neplatnosti převodu obchodného podielu	156
12.3.3	Súhlas valného zhromaždenia s prevodom obchodného podielu v uzavretej spoločnosti s ručením obmedzeným	157
12.3.4	Možnosť prejudiciálneho posudzovania platnosti listín predložených k návrhu na zápis údajov do obchodného registra	158
12.3.5	Faktický spoločník – ne/platnosť uznesenia valného zhromaždenia	160
13	Odporovateľnosť převodu obchodného podielu (Dominika Cukerová)	163
13.1	Účasť spoločníka v obchodnej spoločnosti z pohľadu veriteľa: Základné východiská	163
13.2	Spôsoby zániku účasti spoločníka v spoločnosti: Dopady v postavení veriteľa spoločníka	164

koně“ . . . 128	13.3 Odporovateľnosť zmluvy o prevode obchodného podielu: Predpoklady uplatnenia odporovacieho práva a podmienky odporovateľnosti 167
. 130	13.3.1 Predpoklady uplatnenia odporovacieho práva 168
. 134	13.3.2 Ukrátenie veriteľa verzus dynamická povaha obchodného podielu 169
. 137	13.3.3 Ukrátenie veriteľa pri zmluvnom prevode obchodného podielu: Prieskum súdnych rozhodnutí 173
. 137	13.3.4 Podmienky odporovateľnosti právnych úkonov 175
ňov . . . 137	13.4 Lehota na podanie odporovacej žaloby 176
. 139	13.5 Odporovateľnosť zmluvy o prevode obchodného podielu: Korporačné aspekty 178
ami . . . 139	13.6 Následky úspešného odporovania zmluve o prevode obchodného podielu . . 181
mi. . . . 140	13.7 Záver 183
. 143	
. 145	
. 147	
vá) . . . 149	14 Dobromyseľné nadobudnutie obchodného podielu
. 149	a materiálna publicita obchodného registra (Angelika Mašurová) . . . 185
onára . . 150	14.1 Úvod 185
. 150	14.2 Ochrana dobrej viery v údaje zapísané v obchodnom registri <i>de lege lata</i> 186
onárom . 151	14.3 Údaje zapísané v rámci zapísanej osoby a materiálna publicita obchodného registra 188
. 154	14.4 Pôvodne nesprávne údaje a materiálna publicita obchodného registra. . 189
v. 155	14.4.1 Východiskové prípady 189
. 155	14.4.2 Judikatúra najvyšších súdov ČR a SR k materiálnej publicite katastra nehnuteľností 192
. 156	14.4.3 Aplikácia záverov prezentovaných pri dobromyseľnom nadobudnutí nehnuteľnosti na nadobudnutie obchodného podielu v dobrej viere v zápis v obchodnom registri 201
. 157	14.5 Počiatočne nesprávne zápisy a konanie o zrušenie zápisov podľa § 299 a nasl. CMP 204
. 158	14.6 Počiatočne neprávne zápisy a materiálna publicita firemnej knihy podľa rakúskeho práva 206
. 160	14.7 Záver 207
. 163	15 Nadobudnutie obchodného podielu od osoby, ktorá
. 163	nebola spoločníkom: možné riešenia a návrhy (Kristián Csach). 209
. 164	15.1 Vymedzenie problému 209
	15.2 Mechanizmy ochrany dobrej viery nadobúdateľa obchodného podielu <i>de lege lata</i> 210
	15.3 Návrh riešenia <i>de lege ferenda</i> 215
	15.4 Zhrnutie 219

16 Opcie v korporáčnom práve (Viliam Janáč)	221
Abstrakt	221
16.1 Úvod	221
16.2 Opcie v právnom poriadku SR	222
16.2.1 Základné definičné znaky opčnej zmluvy	222
16.2.2 Opcia ako zmluva o budúcej zmluve alebo zmluva s odloženou účinnosťou?	223
16.2.3 Rôzne druhy opcií v právnom poriadku	225
16.3 Vybrané druhy opcií v korporáčnom práve	225
16.3.1 Opcie smerujúce k získaniu, respektíve k zvýšeniu účasti na spoločnosti	226
16.3.2 Opcie vedúce k zániku účasti spoločníka na spoločnosti	228
17 Prevod podílu a akcie s cizím prvkom (Petr Bříza)	235
17.1 Úvod	235
17.2 Prevod podílu: na pomezí medzi obligáčným, věcněprávním a osobním statutom	236
17.3 Otázka rozhraničení působnosti mezi nařízením Řím I a zákon o mezinárodním právu soukromém	238
17.4 Rozsudek <i>TVP</i> a jeho dopady	242
17.4.1 Skutkový stav a stanovisko generálního advokáta	242
17.4.2 Rozsudek ve věci <i>TVP</i> a jeho důsledky	245
17.5 Řešení kolizí mezi obligáčným, osobním či věcněprávním statutom ..	248
17.6 Specifika převodu (listinné) akcie s mezinárodním prvkom	249
17.6.1 Ustanovení § 82 ZMPS – právní statut akcie	250
17.6.2 Ustanovení § 83 ZMPS – věcný statut akcie a jeho vztah k právnímu statutu (§ 82 ZMPS)	251
17.6.3 Postoj německého BGH ke vztahu mezi právním a věcným statutom akcie	255
17.7 Závěr	256
18 Prevod obchodného podielu v osobitných fázach fungovania obchodnej spoločnosti (Martin Kubinec)	259
18.1 Úvod	259
18.2 Osobitné fázy fungovania spoločnosti s ručením obmedzeným	261
18.2.1 Ekonomický cyklus spoločnosti	261
18.2.2 Tlak na spoločníkov s cieľom preferovať dobrovoľné ukončenie existencie spoločnosti	262
18.2.3 Pasívna legitímácia v sporoch – kríza, konflikty záujmov, zákaz vrátenia vkladov, odporovateľnosť právnych úkonov	263
18.2.4 Zviazanie osudu spoločnosti s jej spoločníkmi	263

..... 221	18.2.5 Povinnosť lojality spoločníka až do zániku spoločnosti	264
..... 221	18.2.6 Preventívne a sankčné pôsobenie zákazu prevodu	
..... 221	obchodného podielu	265
..... 222	18.3 Kogentný zákaz prevodu obchodného podielu	265
..... 222	18.4 Právne dôsledky zákazu prevodu obchodného podielu	267
..... 223	18.4.1 Uváženie spoločníka v spoločnosti	267
..... 225	18.4.2 Nútený prevod obchodného podielu	268
..... 225	18.4.3 Zneužitie práva	268
..... 226	18.4.4 Ako z toho von...	269
..... 228	18.5 Záver	269
..... 235	19 Exekúcia na obchodný podiel (Jozef Zámožík)	271
..... 235	19.1 Úvod	271
..... 236	19.2 Exekúcia na vyrovnací podiel	273
..... 238	19.3 Exekučné záložné právo na obchodný podiel	276
..... 242	19.4 Zverejňovanie informácií	278
..... 242	19.5 Záver	278
..... 245	20 Prevody obchodného podielu a akcie z pohľadu trestného	
..... 248	práva (Tomáš Pobijak)	279
..... 249	20.1 Úvod	279
..... 250	20.2 Trestný čin poškodzovania veriteľa	280
..... 251	20.2.1 Základné východiská	280
..... 255	20.2.2 Poškodzovanie veriteľa v súvislosti s prevodom	
..... 256	obchodného podielu	280
..... 259	20.2.3 Špecifické prípady poškodzovania veriteľa	
..... 259	v súvislosti s obchodným podielom	284
..... 261	20.3 Trestný čin nekalkej likvidácie	285
..... 261	20.3.1 Základné východiská	285
..... 262	20.3.2 Nekalá likvidácia a prevod obchodného podielu	286
..... 263	20.4 Záver	289
..... 263	21 Obchodný podiel a akcie z pohľadu daňového práva	
..... 266	(Miriam Galandová)	291
..... 266	21.1 Úvod	291
..... 266	21.2 Zdaňovanie príjmov z predaja akcií a obchodného podielu	292
..... 266	21.2.1 Zdaňovanie prevodu u fyzických osôb	292
..... 266	21.2.2 Zdaňovanie prevodov u právnickej osoby	296
..... 266	21.3 Daňový režim dividend	301
..... 266	21.3.1 Zdaňovanie dividend u právnických osôb	301
..... 266	21.3.2 Zdaňovanie dividend u fyzických osôb	303
..... 266	21.4 Záver	304
..... 266	Seznam použité literatury	306

SEZNAM AUTORŮ

prof. JUDr. Josef Bejček, CSc.

Právnická fakulta Masarykovy univerzity, katedra obchodního práva

Mgr. Bc. Luboš Brim

Právnická fakulta Masarykovy univerzity, katedra občanského práva

JUDr. Petr Bříza, LL.M., Ph.D.

Právnická fakulta Univerzity Karlovy, katedra obchodního práva

Advokátní kancelář Bříza & Trubač

Doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, katedra občianskeho a obchodného práva

PRK Partners Bratislava, of counsel

JUDr. Dominika Cukerová, PhD.

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, katedra obchodného práva a hospodárskeho práva

Doc. JUDr. Jana Duračinská, PhD.

Právnická fakulta Univerzity Komenského, katedra obchodného práva a hospodárskeho práva

prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, katedra občianskeho a obchodného práva

Ústav státu a práva Akademie věd České republiky

Ing. JUDr. Miriam Galandová, LL.M, PhD.

PRK Partners s. r. o.,

Slovenská komora daňových poradcov

doc. JUDr. Bohumil Havel, PhD.

Ústav státu a práva Akademie věd České republiky, vědecký pracovník

PRK Partners Praha, of counsel

JUDr. Bc. Klára Hurychová, Ph.D.

Právnická fakulta Univerzity Karlovy, katedra obchodního práva

JUDr. Viliam Janáč, PhD.

Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied

Doc. JUDr. Ing. Martin Kubinec, PhD.

Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela, katedra občianskeho a pracovného práva

Doc. Dr. iur. Angelika Mašurová, MLE

Právnická fakulta Univerzity Komenského, katedra obchodného práva a hospodárskeho práva

Výskumný inštitút pre právo strednej a východnej Európy, Wirtschaftsuniversität Wien

Mgr. Peter Mészáros, PhD.

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, katedra občianskeho a obchodného práva

JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.

podpredsedníčka Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

JUDr. Zofia Mrázová, PhD., MCL

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, katedra obchodného práva a hospodárskeho práva

JUDr. Tomáš Pobijak

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, katedra občianskeho a obchodného práva

prof. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.

Právnická fakulta Masarykovy univerzity, katedra občanského práva

doc. JUDr. Ivana Štenglová

Vysoká škola CEVRO Institut

JUDr. Jozef Zámožik, PhD.

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, katedra občianskeho a obchodného práva

Mateusz Żaba, PhD.

Fakulta práva a verejnej správy Sliezskej univerzity v Katoviciach, Inštitút právnych vied

Doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD.

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, katedra občianskeho a obchodného práva